

Početna Stranica > ... > Vaša Prava > Prava Maloljetnika U Sudskim Postupcima > Austria

Prava maloljetnika u sudskim postupcima

Sadržaj omogućio

Austrija

Austrija

Austrijskim Zakonom o parničnom postupku utvrđuju se opća načela za saslušanje maloljetnika, odnosno osoba mlađih od 18 godina, u građanskim postupcima. Ta načela pružaju zaštitu maloljetnicima tijekom stresnih ispitivanja. Ako bi saslušanje moglo naštetiti dobrobiti maloljetnika, a ne postoji drugi način da ga se zaštiti, od njega se može odustati djelomično ili u cijelosti, na zahtjev ili po službenoj dužnosti. Pritom se uzimaju u obzir mentalna zrelost maloljetnika, predmet ispitivanja i njegov bliski odnos sa strankama u postupku. Ako bi prisustvo stranaka ili njihovih zastupnika na saslušanju moglo naštetiti dobrobiti maloljetnika, može se organizirati zasebno saslušanje na drugom mjestu, a mogu ga, prema potrebi, voditi kvalificirani stručnjaci. Maloljetnik može na saslušanju u pratnji imati osobu od povjerenja ako je to u njegovu najboljem interesu. Ako je građanski predmet materijalno povezan s kaznenim postupkom, a žrtvu u kaznenom postupku mlađu od 14 godina treba saslušati u građanskom postupku, razgovor mora voditi kvalificirani stručnjak. Ispitivanje na javnoj usmenoj raspravi može se, ako je potrebno, provesti bez sudjelovanja javnosti.

Kazneni postupci prema maloljetnicima u Austriji

Maloljetničko kazneno djelo je djelo koje je počinila osoba u dobi od 14 do 18 godina (članak 1. stavci 1., 2. i 3. Zakona o sudovima za maloljetnike [*Jugendgerichtsgesetz*, JGG]).

Za kaznena djela koja je počinio maloljetnik mlađi od 14 godina ne pokreće se kazneni progon. Sud nadležan za skrbništvo ili obiteljski sud za takva djela može poduzeti samo mjere za zaštitu i promicanje osobnog razvoja maloljetnika (članak 4. stavak 1. Zakona o sudovima za maloljetnike).

Nadalje, maloljetniku (tj. osobi u dobi od 14 do 18 godina) koji počinio kazneno djelo neće biti izrečena kazna:

1. ako zbog određenih razloga nije dovoljno zreo da shvati nezakonitost djela ili da se ponaša u skladu s time, ili
2. ako u trenutku počinjenja kaznenog djela ima manje od 16 godina, ako nije riječ o teškom protupravnom postupanju i ako ne postoje posebni razlozi za primjenu maloljetničkog kaznenog prava radi odvratanja od počinjenja kaznenih djela.

Vodeće načelo maloljetničkog kaznenog prava jest spriječiti počinitelja da ponovi kazneno djelo i pomoći mu da postane odgovoran građanin koji poštuje zakon, a ono je sadržano i u Zakonu o sudovima za maloljetnike (članak 5. stavak 1.). Neke postupovne odredbe Zakona o sudovima za maloljetnike i ograničenja težine kazni primjenjuju se i na osobe u dobi od 18 do 21 godine koje se smatraju „mlađim odraslim osobama” (članak 1. stavak 5. i članak 19. Zakona o sudovima za maloljetnike).

U postupcima prema maloljetnim počiniteljima i u većini postupaka prema mlađim odraslim osobama u pravilu se izriče kazna zatvora ili dnevna novčana kazna u visini upola manjoj od maksimalne. Ne postoji minimalna kazna. Novčane kazne izračunane na temelju vrijednosti, koristi ili štete, uključujući naknadu za vrijednost i oduzimanje, mogu se izreći samo ako ne ugrožavaju daljnji razvoj optuženika (članak 5. stavci 4., 5. i 6. Zakona o sudovima za maloljetnike).

Maloljetnicima i mlađim odraslim počiniteljima ne može se izreći kazna doživotnog zatvora. Za kazneno djelo za koje je propisana kazna doživotnog zatvora i kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od 10

do 20 godina može se izreći kazna zatvora u trajanju od 1 do 15 godina ako je kazneno djelo počinio maloljetnik stariji od 16 godina, odnosno kazna zatvora u trajanju od 1 do 10 godina (članak 5. stavak 2. Zakona o sudovima za maloljetnike). Za kazneno djelo za koje je propisana kazna zatvora u trajanju od 10 do 20 godina može se izreći kazna zatvora u trajanju od 6 mjeseci do 10 godina (članak 5. stavak 3. Zakona o sudovima za maloljetnike).

Kazneni postupci prema maloljetnicima u Austriji smatraju se „postupovnom dekriminalizacijom” i poznaju institut suzdržavanja ili odricanja od kaznenog progona. Državno odvjetništvo mora se suzdržati od kaznenog progona maloljetnog počinitelja ako je za kazneno djelo propisana samo novčana kazna ili kazna zatvora u trajanju do 5 godina, a pritom nisu nužne dodatne mjere za odvracanje mladog počinitelja od počinjenja daljnjih kaznenih djela. Međutim, navodni počinitelj uvijek se mora kazneno goniti ako je posljedica kaznenog djela bila smrt drugoga (članak 6. stavak 1. Zakona o sudovima za maloljetnike). Nakon pokretanja prethodnog postupka ili podizanja optužnice, sud mora pod istim uvjetima rješenjem prekinuti postupak zbog kaznenog djela do okončanja glavnog postupka (članak 6. stavak 3. Zakona o sudovima za maloljetnike).

Sud nadležan za skrbništvo mora na zahtjev državnog odvjetništva, prema potrebi, službeno obavijestiti navodnog počinitelja o nezakonitosti i mogućim posljedicama prijavljenog djela (članak 6. stavak 2. Zakona o sudovima za maloljetnike).

Nadalje, ako je riječ o lakšem kaznenom djelu čija posljedica nije bila smrt drugoga i za koje nije potrebno izreći kaznu kako bi se počinitelja odvratio od počinjenja daljnjih kaznenih djela, državno odvjetništvo mu mora ponuditi mjere odvracanja.

Postoje četiri vrste mjera odvracanja: novčana kazna (članak 200. Zakona o kaznenom postupku [*Strafprozessordnung*, StPO], rad za opće dobro (članci 201. i 202. Zakona o kaznenom postupku), probacija pod nadzorom probacijskog službenika i pod određenim uvjetima (članak 203. Zakona o kaznenom postupku) i mirenje između žrtve i počinitelja (članak 204. Zakona o kaznenom postupku). Sud pod istim uvjetima može obustaviti postupak i odrediti mjere odvracanja.

Može i utvrditi krivnju bez kazne (članak 12. Zakona o sudovima za maloljetnike) ili uz kaznu (članak 13. Zakona o sudovima za maloljetnike). Mjere odvracanja mogu obuhvaćati savjetovanje, probacijske usluge i sudske naloge.

U skladu s člankom 12. Zakona o sudovima za maloljetnike sud bi trebao odustati od osuđujuće presude ako maloljetnom počinitelju treba izreći samo blagu kaznu i ako bi osuđujuća presuda sama po sebi bila dovoljna za odvracanje počinitelja od počinjenja daljnjih kaznenih djela.

U skladu s člankom 13. Zakona o sudovima za maloljetnike, maloljetniku koji je počinio kazneno djelo tijekom probacije u trajanju od 1 do 3 godine ne smije se izreći kazna ako bi ga osuđujuća presuda i prijetnja kaznom same po sebi ili zajedno s drugim mjerama odvratile od počinjenja daljnjih kaznenih djela.

Sud na delinkvenciju maloljetnika može odgovoriti i uvjetnom ili bezuvjetnom osuđujućom presudom.

Sud nadležan za skrbništvo mora na zahtjev državnog odvjetništva, prema potrebi, službeno obavijestiti navodnog počinitelja o nezakonitosti i mogućim posljedicama prijavljenog djela (članak 6. stavak 2. Zakona o sudovima za maloljetnike).

Kako bi se izbjegle negativne posljedice, osobito posljedice kratkotrajnog pritvora, pritvor se određuje samo ako je to nužno i ako nema drugih mogućnosti. Pritvor se ne može odrediti za prekršaje.

Tužitelji i suci odlučuju o potrebi za pritvorom ovisno o konkretnom slučaju. Postoje i druge postupovne mogućnosti osim pritvora, na primjer sastanci s osobama iz društvenog kruga mladih počinitelja (sastanci društvenih kontakata).

Osim toga, gotovo uvijek treba provesti pojedinačnu procjenu („dodatna studija mlade osobe”) u kojoj treba uzeti u obzir osobnost, zrelost, ekonomsku, socijalnu i obiteljsku situaciju maloljetnog počinitelja, njegovo životno okruženje i njegove ranjivosti.

Naposljetku, u austrijskom maloljetničkom kaznenom pravu suci i tužitelji koji vode kaznene postupke prema mladima moraju imati posebne kompetencije iz tog područja i mogućnost da se dodatno osposobljavaju.

Naposljetku, austrijski Zakon o sudovima za maloljetnike daje tužiteljima i sucima „instrumente” na temelju kojih mogu donijeti najbolju moguću odluku u kaznenim postupcima prema maloljetnim počiniteljima i zajamčiti najvišu razinu mjera za popravlanje štete.

Na temelju Direktive o maloljetničkim kaznenim postupcima (Direktiva (EU) 2016/800 od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima, SL L 132, 11.5.2016., str. 1.), koja je prenesena u nacionalno pravo, maloljetnike na prvom policijskom saslušanju aktivno zastupa odvjetnik (to je bez iznimke bilo predviđeno u svim kaznenim postupcima za kazneno djelo). Osim toga, razgovori koje provode policija i druga tijela kaznenog progona moraju se audiovizualno snimati ako je to prikladno (posebno ako odvjetnik nije prisutan), a prava maloljetnih osumnjičenika na informiranje proširena su u skladu s odredbama Direktive o kaznenim postupcima prema maloljetnicima. Ostale odredbe Direktive odnose se na prava koja su već utvrđena u Zakonu o sudovima za maloljetnike.

- Prava djece žrtava u kaznenim postupcima:

U austrijskom kaznenom postupku, uz opća prava žrtava (članak 66. i dalje Zakona o kaznenom postupku) postoje razna posebna prava i mjere za zaštitu djece žrtava, kao što su:

- imenovanje skrbnika za djecu žrtve u slučajevima iz članka 66.a stavka 3. Zakona o kaznenom postupku
- informacije o bijegu, ponovnom uhićenju i prvom puštanju iz ustanove bez nadzora ili o predstojećem ili aktualnom puštanju zatvorenika na slobodu, uključujući upute koje su mu dane radi zaštite žrtve, obuhvaćene su člankom 106. stavkom 4. i člankom 149. stavkom 5. austrijskog Zakona o zatvoru [*Strafvollzugsgesetz*])
- psihosocijalna i pravosudna pomoć u kaznenim postupcima u skladu s člankom 66.b Zakona o kaznenom postupku (vidjeti u nastavku)
- mogućnost da se kontradiktorno saslušanje u istrazi i glavnom postupku provede zasebno i djelotvorno kako bi se izbjegao izravan kontakt svjedoka s optuženicima (članci 165. i 250. Zakona o kaznenom postupku)
- ako je održano kontradiktorno saslušanje, svjedok nije dužan davati dodatne iskaze, a zapisnik s kontradiktornog saslušanja može se pročitati na glavnoj raspravi (članak 252. stavak 1. točka 2.a Zakona o kaznenom postupku)
- zaštita identiteta svjedoka (članak 10. stavak 3., članak 161. stavak 1. i članak 162. Zakona o kaznenom postupku)
- zaštita privatnosti žrtve (članak 228. stavak 4. Zakona o kaznenom postupku članak 7.a stavak 1. točka 1. Zakona o medijima [*Mediengesetz*])
- mogućnost saslušanja u svojstvu svjedoka kod kuće ili na drugom mjestu (npr. u slučaju bolesti, nesposobnosti i opravdanih okolnosti iz članka 160. stavka 1. i članka 247.a Zakona o kaznenom postupku)
- žrtve mlađe od 18 godina uvijek se smatraju posebno ranjivima te u kaznenim postupcima, uz opća prava žrtava, imaju i sljedeća posebna prava iz članka 66.a stavka 2. Zakona o kaznenom postupku:
 - pravo da ih sasluša osoba istog spola (članak 66.a stavak 2. točka 1.)
 - pravo na usluge usmenog prevođenja (članak 66. stavak 3.) tijekom razgovora sa žrtvom prije i tijekom suđenja, koje pruža, ako je moguće, osoba istog spola (točka 1.a)
 - pravo da odbije odgovoriti na pitanja o pojedinostima kaznenog djela ako smatra da je opisivanje tih pojedinosti neprimjereno ili da odbije odgovoriti na vrlo osobna pitanja (točka 2.)
 - pravo na osjetljivo ispitivanje (članak 165. i članak 250. stavak 3. Zakona o kaznenom postupku) tijekom istrage i suđenja, a u svakom slučaju na način opisan u članku 165. stavku 3. Zakona o kaznenom postupku koje, prema potrebi provodi stručnjak (točka 3.), posebno ako je riječ o maloljetnoj žrtvi čiji je spolni integritet povrijeđen kaznenim djelom za koje se tereti optuženik
 - pravo na isključenje javnosti iz suđenja (članak 229. stavak 1. Zakona o kaznenom postupku) (točka 4.)
 - pravo na neposrednu obavijest po službenoj dužnosti u smislu članka 172. stavka 4., članka 177. stavka 5. i članka 181.a Zakona o kaznenom postupku (točka 5.) i
 - pravo na prisustvo osobe od povjerenja tijekom ispitivanja (članak 160. stavak 2. Zakona o kaznenom postupku) (točka 6.)
- u skladu s člankom 70. stavkom 1. Zakona o kaznenom postupku posebno ranjive žrtve moraju biti obaviještene o svojim pravima na temelju članka 66.a Zakona o kaznenom postupku najkasnije prije prvog ispitivanja

- žrtve imaju pravo na informacije o zakonskim pravima na jeziku koji razumiju i na način koji razumiju, uzimajući u obzir njihove posebne osobne potrebe
- u skladu s člankom 160. stavkom 3. Zakona o kaznenom postupku, žrtve mlađe od 14 godina mogu se saslušati samo u prisutnosti osobe od povjerenja; to može biti pravni zastupnik, sudski pomoćnik ili druga osoba od povjerenja; ostale žrtve, posebno one starije od 14 godina, a mlađe od 18 godina, isto tako imaju pravo na saslušanje u prisutnosti osobe od povjerenja po vlastitom izboru; to pravo mora biti navedeno u pozivu na saslušanje svjedoka
 - svi sudovi na kojima se vode kazneni postupci od 1997. imaju prostorije za razgovore prilagođene djeci.

Psihosocijalna i pravosudna pomoć u kaznenim postupcima važno su sredstvo za zaštitu žrtava. Ta je pomoć besplatna za određene kategorije osoba na njihov zahtjev.

Psihosocijalna i pravosudna pomoć dostupna je:

- osobama koje su možda bile izložene nasilju ili opasnoj prijetnji zbog namjernog kaznenog djela, osobama čiji su spolni integritet i samoodređenje možda povrijeđeni ili čija je osobna podređenost možda iskorištena tijekom počinjenja takvog kaznenog djela
- osobama u bliskom srodstvu s osobom koja je možda preminula zbog kaznenog djela ili osobama u bliskom srodstvu s tom osobom koja je svjedočila kaznenom djelu
- žrtvama kaznenih djela terorizma
- žrtvama tipičnog zločina iz mržnje na internetu; to uključuje progon, trajno uznemiravanje preko telekomunikacija ili računalnog sustava („kibernetički mobing“) i poticanje; odnosi se i na kaznena djela kao što su kleveta, optužba za kazneno djelo kažnjivo zakonom koja je već odbačena, uvreda ili kleveta, ako postoje naznake da je kazneno djelo počinjeno preko telekomunikacija ili računalnog sustava
- maloljetnicima koji su svjedočili nasilnim djelima unutar svojeg društvenog kruga (nasilje u obitelji, nasilje nad djecom).

Potpورا žrtvama nužna je kako bi se zaštitila prava žrtava i mora je pružiti ustanova za potporu žrtvama.

U okviru psihosocijalne potpore žrtva ima pravo na pomoć u pripremi za kazneni postupak i s time povezani emocionalni stres te pravo na pratnju na razgovorima u svojstvu svjedoka, pravne smjernice i savjete te pravo na odvjetnika u kaznenim postupcima (članak 66.b Zakona o kaznenom postupku). Osobe mlađe od 14 godina čiji je spolni integritet možda povrijeđen imaju pravo na psihosocijalnu potporu.

Savezni ministar pravosuđa može angažirati odgovarajuće i prikladne ustanove za potporu osobama iz stavka 1. nakon što provjeri pravne zahtjeve (članak 66.b stavak 3. prva polovica rečenice Zakona o kaznenom postupku). Savezno ministarstvo pravosuđa angažiralo je više odgovarajućih i prikladnih institucija za pružanje psihosocijalne i/ili pravosudne pomoći, od kojih su brojne specijalizirane za rad s djecom, na primjer centri za zaštitu djece, centri za sprečavanje nasilja i interventni centri.

■ Posljednji put ažurirano: 27/02/2025

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća država članica. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska komisija ne preuzima nikakvu odgovornost za informacije ili podatke sadržane ili navedene u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.